

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

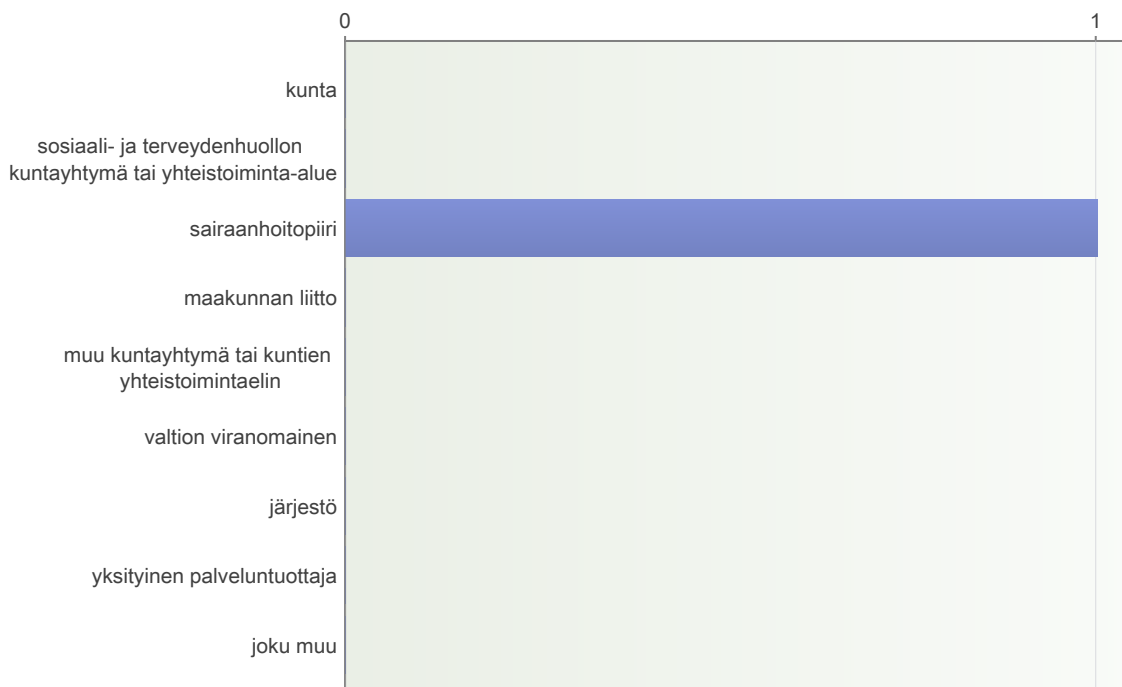
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri	Paavo Uusimaa	paavo.uusimaa@lpshp.fi, 040-1490032	13.12.2017	Sairaanhoitopiirin hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

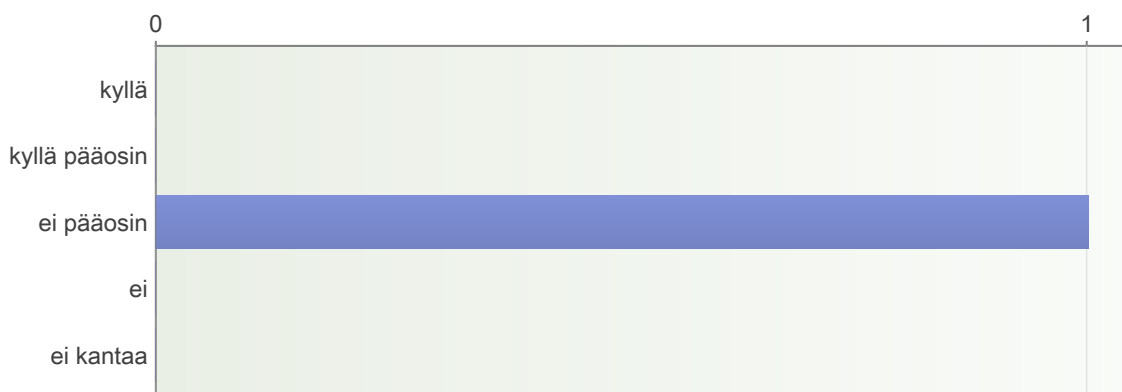
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnat ovat eriarvoisessa asemassa, jolloin palvelujen yhdenvertainen saatavuus ei toteudu. Lapissa, missä on pitkät etäisyydet ja harva asutus, palvelujen turvaaminen on joka tapauksessa hyvin haasteellista.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

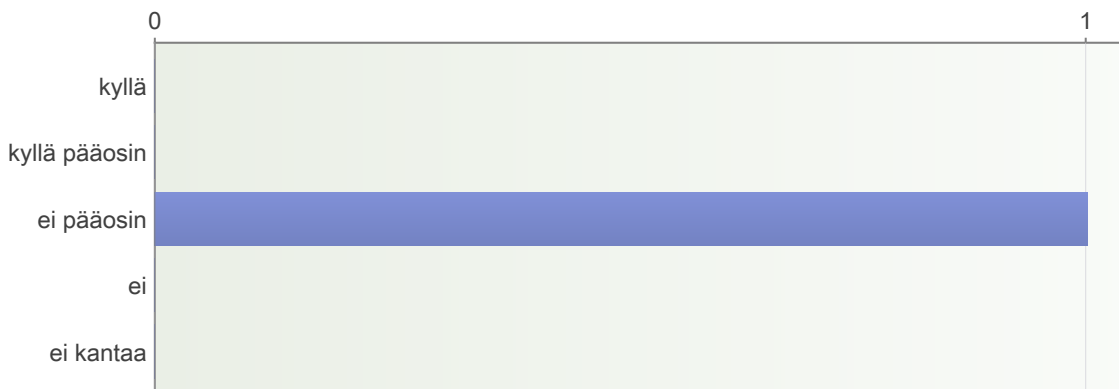
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sekä sote-keskusten valinta, asiakassetelin käyttö että henkilökohtainen budjetti vaativat asiakkaalta suurta omatoimisuutta ja osaamista. Palvelujen integraation kannalta on erityisen ongelmallista se, että osa palveluista on valinnanvapauden piirissä ja osa ulkopuolella. Integraatio ei tule toimimaan maakunnan eri toimijoiden välisellä ohjauksella, osaoptimoinnin riski on hyvin suuri. Sosiaalipalvelujen osuutta on kaiken kaikkiaan huomioitu liian vähän, vaikka suurimmat kustannukset syntyvät sosiaalipalveluissa.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

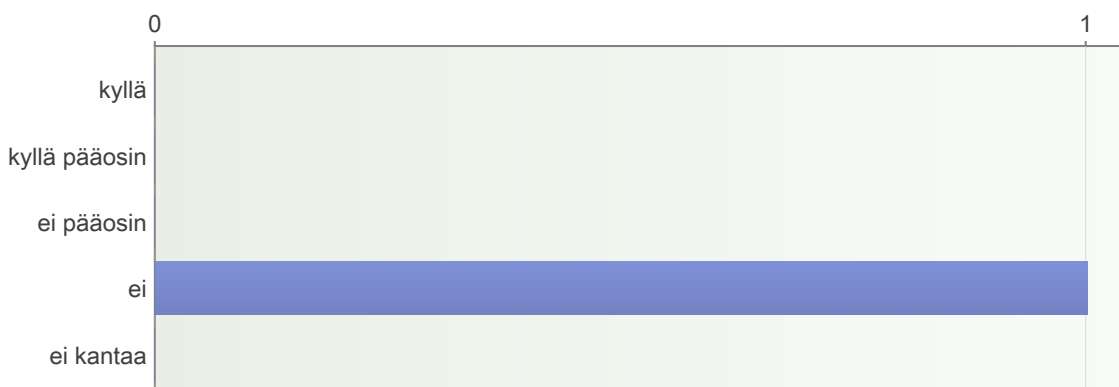
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jos asiakas on kykenevä valitsemaan itselleen palvelut niin kyllä. Alueitten palvelutarjonta tulee vaihtelevaan ja osalla asiakkaista ei ole taloudellisesta tai toimintakyvyn vuoksi mahdollisuutta matkustaa kauemmaksi saadakseen sopivat palvelut. Palveluneuvontaan tulisi panostaa lakiesityksessä enemmän.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

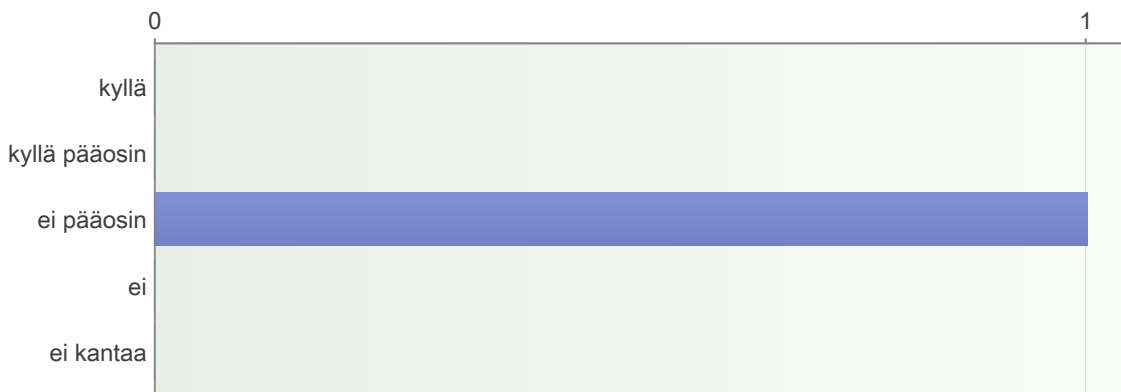
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tavoitteena hyvä, mutta käytännössä vaikea toteuttaa. Palveluketjujen toimivuudesta ei ole takuuta, edellyttäisi todella hyvää ja laadukasta palveluohjausta, minkä edellytyksenä ovat paremmat tietojärjestelmät.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

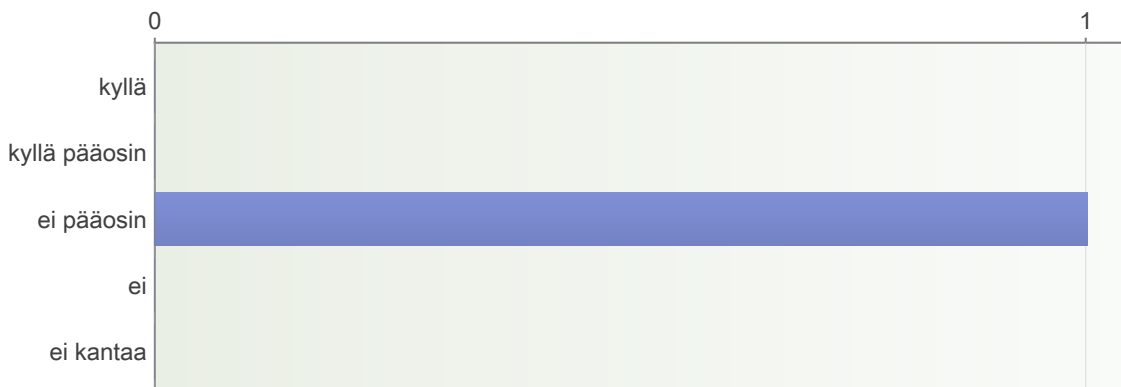
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelmalla pyritään korvaamaan järjestelmän hajanaisuudesta johtuva integraation puute, mutta sen laatimismvastuu eri tilanteissa on epäselvä ja riittämätön korvaamaan järjestelmän luomat integraation ongelmat.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämismvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

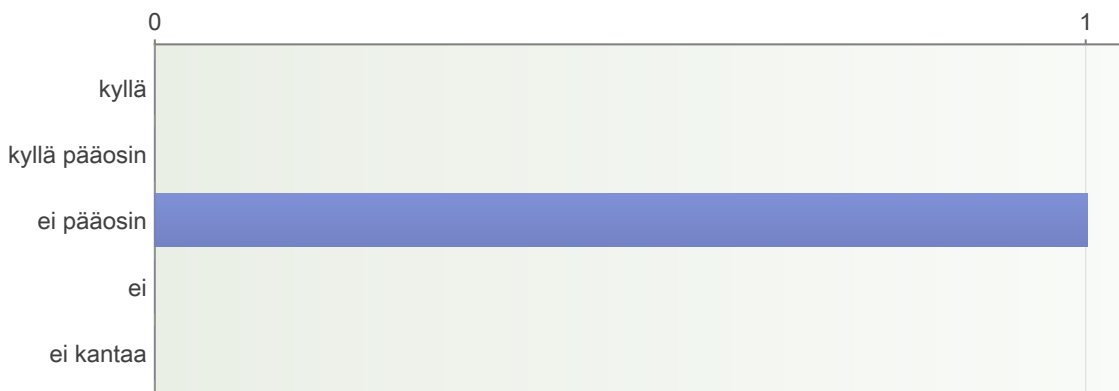
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tietojärjestelmien pirstaleisuus on järjestäjän näkökulmasta ongelma vielä vuosien ajan.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

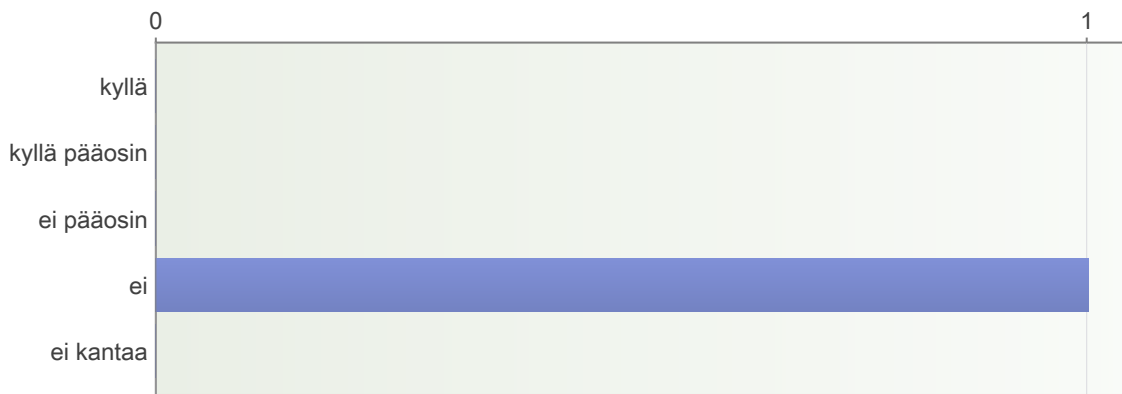
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmä pyrkii kannustamaan painopisteen siirtymistä perustasolle, mutta perinteisin menetelmin, jotka perustuvat esim. asiantuntijoiden siirtämiseen suoran valinnan palveluihin. Kannustetta esim. kroonisissa sairauksissa hoitajavastaanottojen lisäämiseen tai digitaalisten palveluiden lisäämiseen ei esityksessä ole riittävässä määrin.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

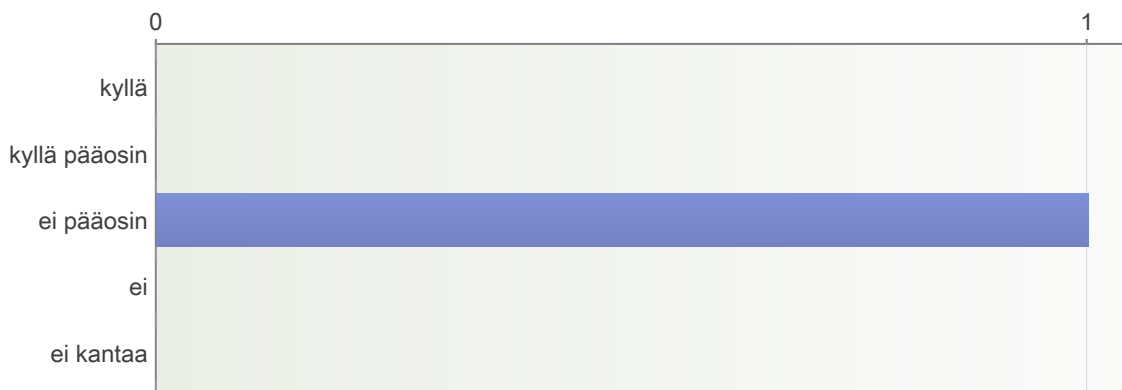
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Paljon toimijoita, tietojärjestelmien toimivuus, suun terveydenhuollon palvelujen laajentuminen nykymallista.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Harvaan asutuilla ja maantieteellisesti laajoilla alueilla palvelujen yhdenvertainen saatavuus ei tule toteutumaan suhteessa väkirikkaisiin ja maantieteellisesti tiiviisiin alueisiin.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

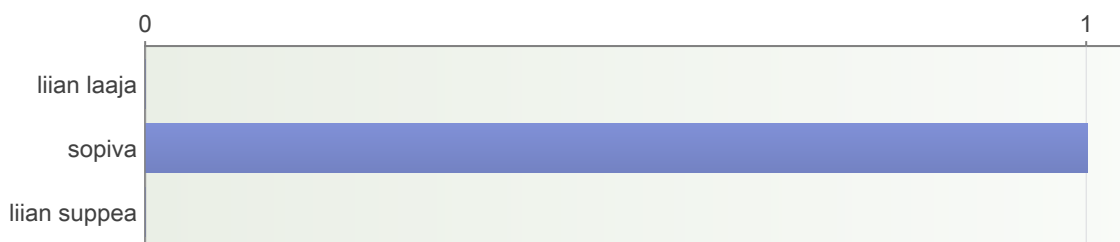
22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaalipalvelujen osuus on olematon, terveydenhuollon osalta nykyiset perusterveydenhuoltoon kuuluvat palvelut ovat tarkoituksenmukaisia. Erikoissairaanhoidon laajentaminen sote-keskuksiin synnyttää riskin päivystyspalvelujen turvaamisesta. Nykyinen konsultaatioihin perustuva malli on riittävä eikä ole riittäviä perusteita miksi valitut erikoisalajat jalkautetaan sote-keskuksiin. Sisätautilääkäreiden koulutus on jo nyt eriytynyt eikä yleissisätautilääkäreitä ole siirtymässä. Geriatrien määrä valtakunnassa on vähäinen eikä myöskään heidän työpanostaan riitä sote-keskuksiin, kun huomioidaan geriatritarve muualla terveydenhuollossa. PEDIATRIEN OSALTA jalkauttaminen on vielä ongelmallisempaa, kun huomioidaan monien keskussairaaloiden ongelmat järjestää pediatrian päivystys, Lisäksi neuvolatoiminta on ilmeisesti jäämässä liikelaitosten puolelle, jossa se jäänee myös pediatrien hoidettavaksi ellei sitten pediatriaan perehtyviä yleislääkäreitä saada rekrytoitua pelkästään tätä toimintaa varten liikelaitoksiin. Silmätautien erikoisalajien palvelut voitaneen siirtää sote-keskuksiin, mutta on epävarmaa saadaanko silmälääkäreitä maakunnan sote-keskuksiin, kun heidän työpanoksensa on vuosia suuntautunut yksityispuolelle.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

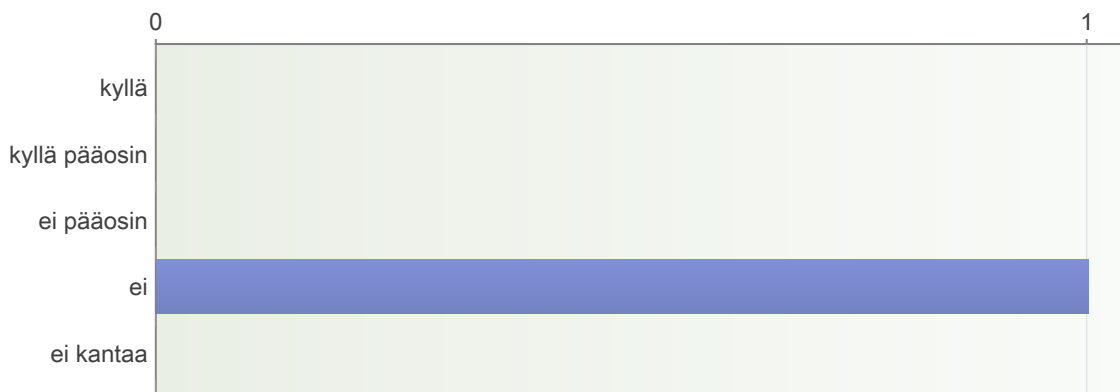

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

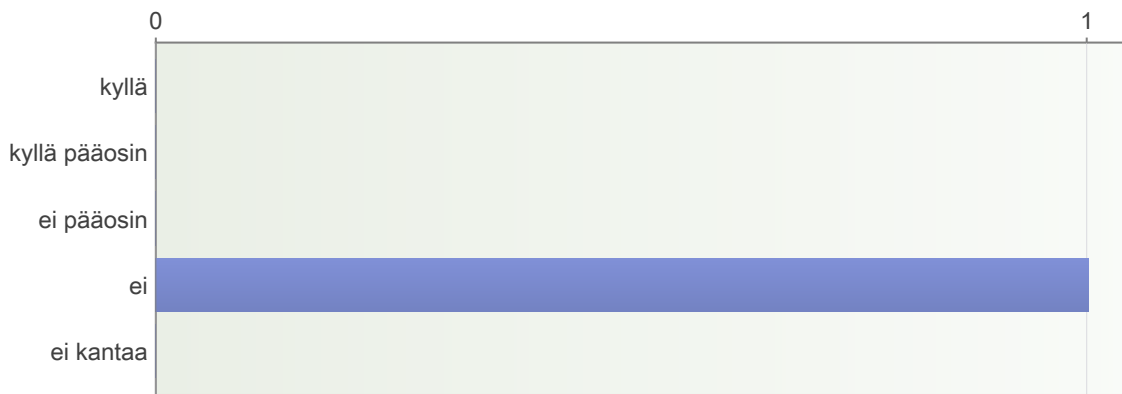
Vastaajien määrä: 1

- Pitää kirjata selkeästi nykyisen perusterveydenhuollon palvelut ja selkeästi se, mitä edellytetään sosiaalipalvelujen osalta, huomioiden, että sosiaalipalveluissa on paljon viranomaistoimintaa.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

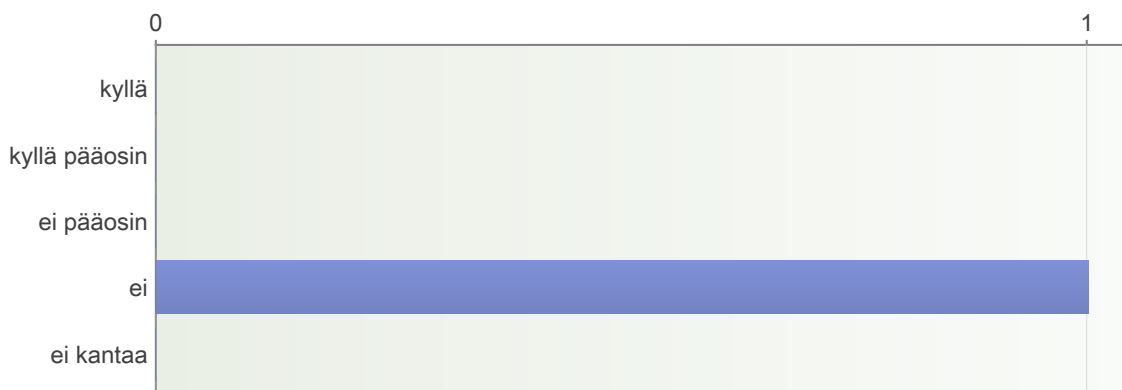
28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Suunhoidon osalta laajuus on epäselvä. Miten esim. tarpeelliset oikomishoidot saadaan?

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

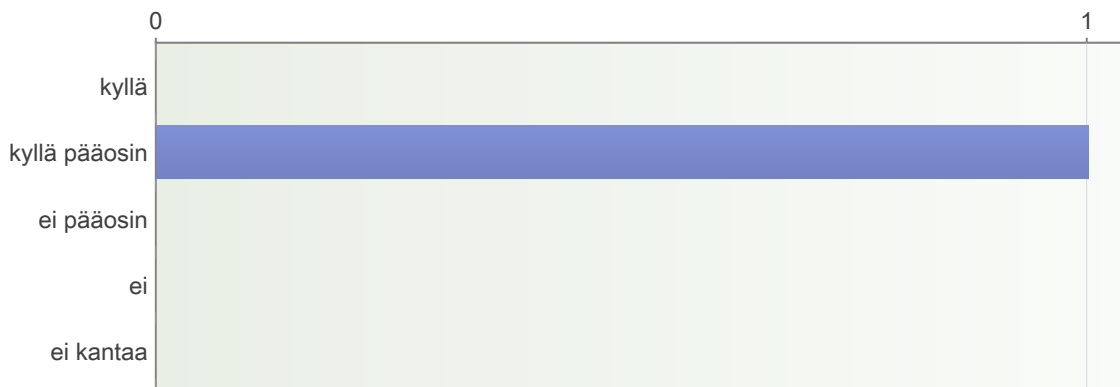
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Järjestelmä uhkaa tulla hyvin monimutkaiseksi § 37 soveltamisen osalta. Sosiaalityöntekijöiden riittävyyden ongelmat tulevat lisääntymään.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

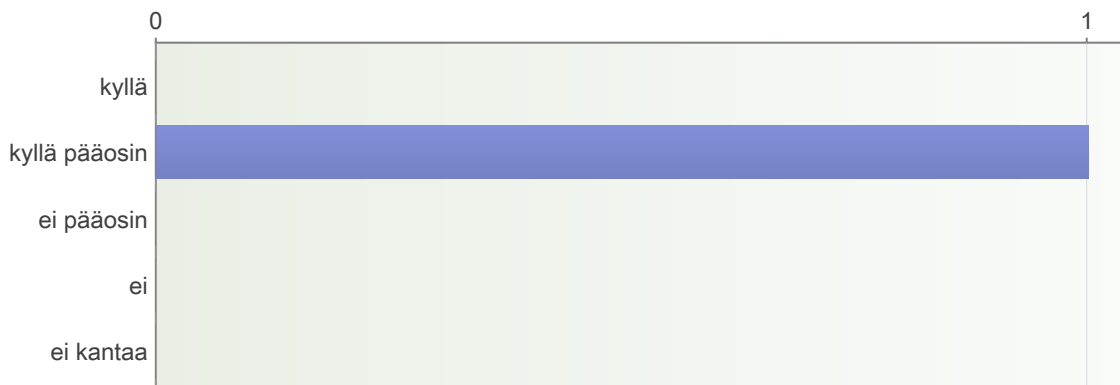

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Muun maakunnan valinnasta olisi tarkoituksenmukaista lausua selkeästi. Nykyinen kirjaus ”yhteistyössä hoitavan lääkärin kanssa” olisi vähintäänkin tarpeen. Koti-maakunnan mahdollisuudet arvioida resurssitarvetta omassa toiminnassaan voi vaarantua.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

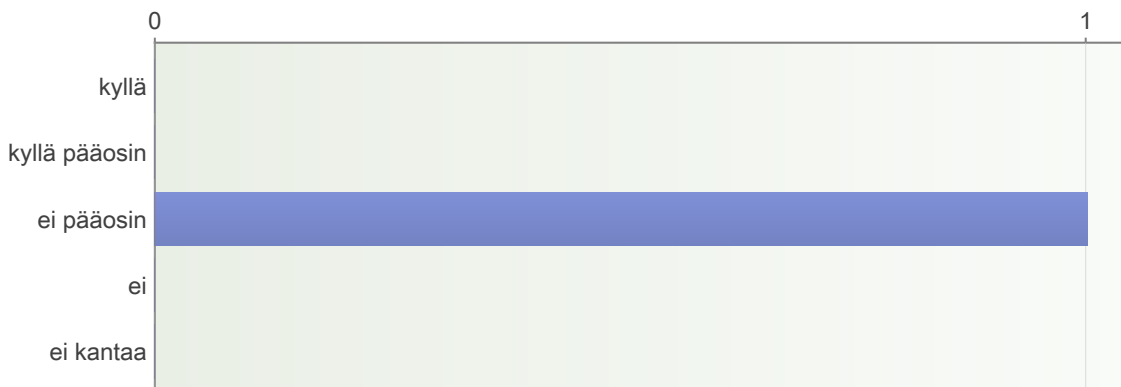
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Liian laaja siltä osin mikä tarkoittaa erikoissairaanhoidon palvelujen siirtämistä laajassa mitassa asiakassetelin piiriin. Polikliinisten kirurgisten toimenpiteiden ja kiireettömän leikkaustoiminnan siirtäminen asiakassetelin piiriin vaarantaa erikoissairaanhoidon päivystyksen pienissä keskussairaaloissa.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

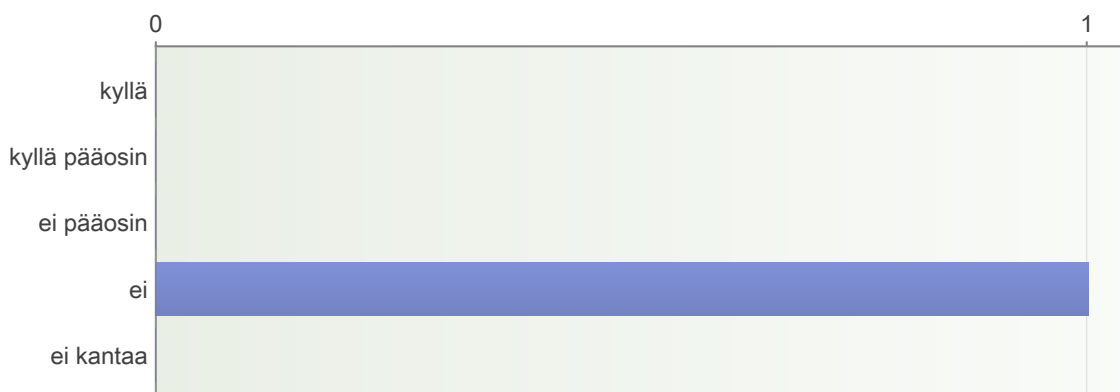
38. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin myöntämiseen liittyy uutta kustannusta ja monivaiheista byrokratian lisääntymistä. Tämä syö kustannustehokkuutta, vaikka asiakasseteli on sinänsä käyttökelpoinen toimintamalli erityisesti itsenäiseen päätöksentekoon kykeneville ja alueilla, missä valinnan vaihtoehtoja on runsaasti.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

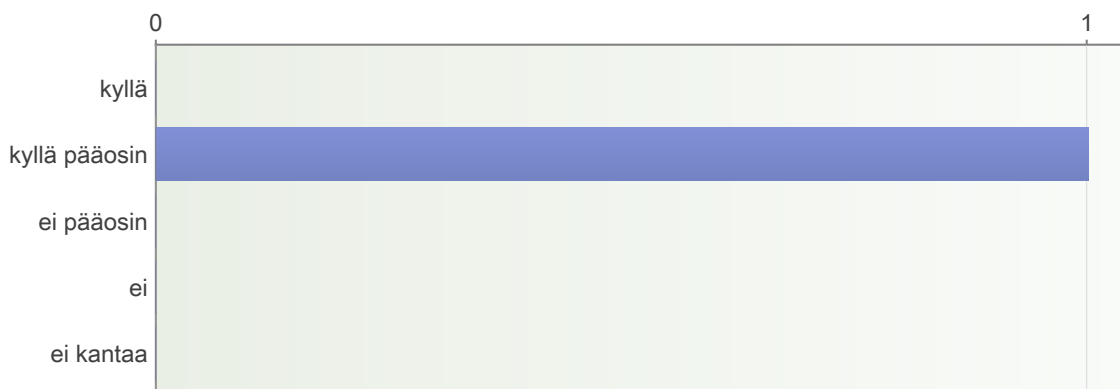
40. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelin § 24 mukainen erikoissairaanhoidon palvelujen laajuus vaarantaa päivystyksen järjestämisen.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

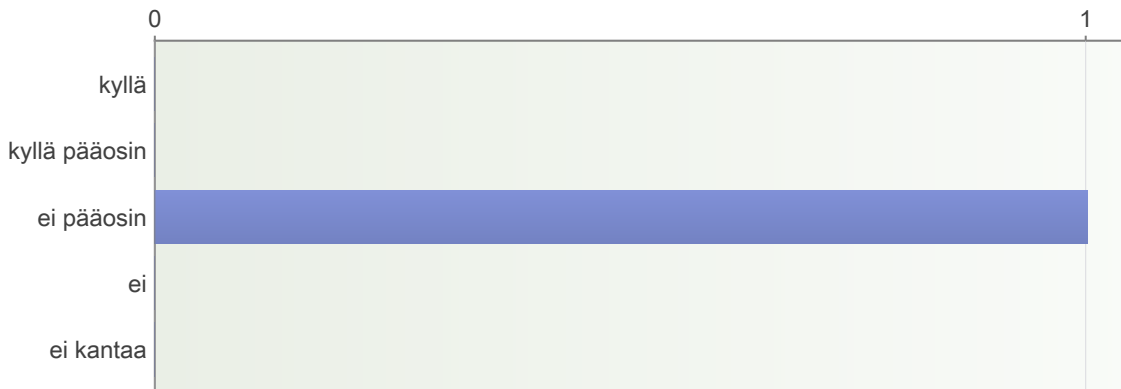

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämismääräysten toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

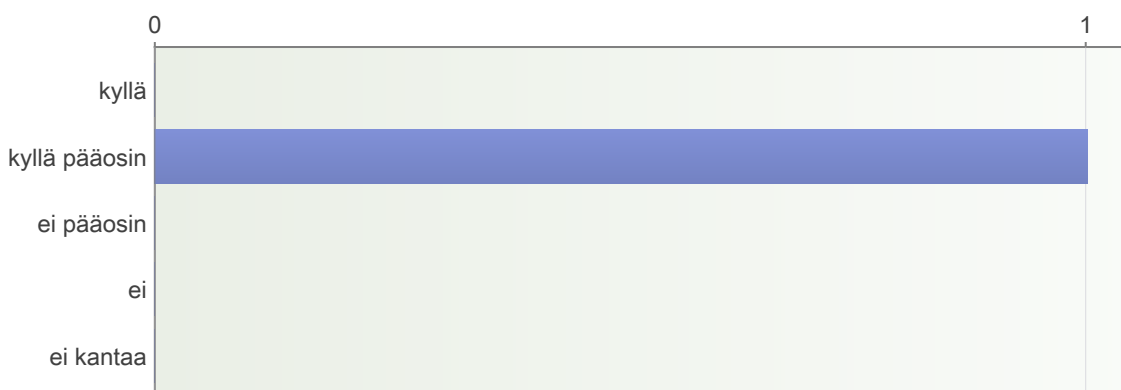
44. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli maakunnalla on mahdollisuus päättää, missä toiminnoissa asiakasseteli on käytössä, on ohjaus- ja vaikutusmahdollisuus melko hyvä. Mikäli laissa tai asetuksessa määrätään, mitä on tarjottava, heikkenee ohjausmahdollisuus. Byrokratian lisääntyminen on ilmeinen riski.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

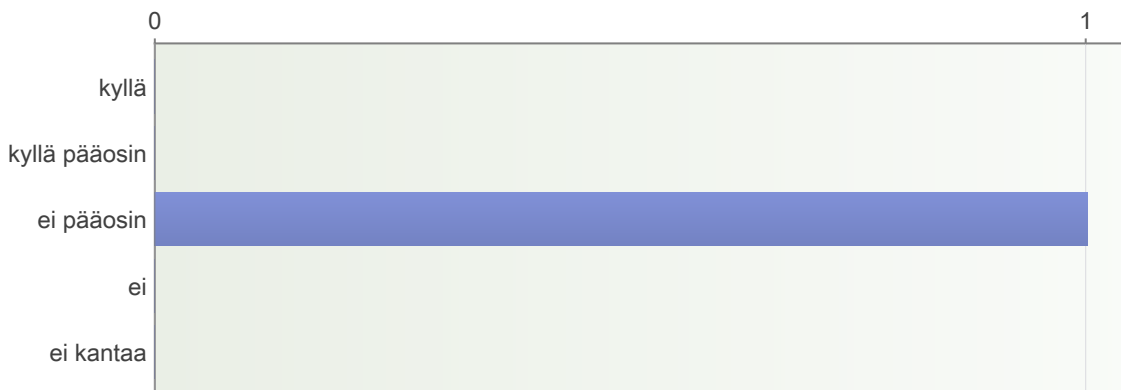
46. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtaisen budjetin riittävydestä vastuun kantaminen on haasteellista. Kuinka monimutkaiseksi budjetin muutos vuoden mittaan muodostuu?

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

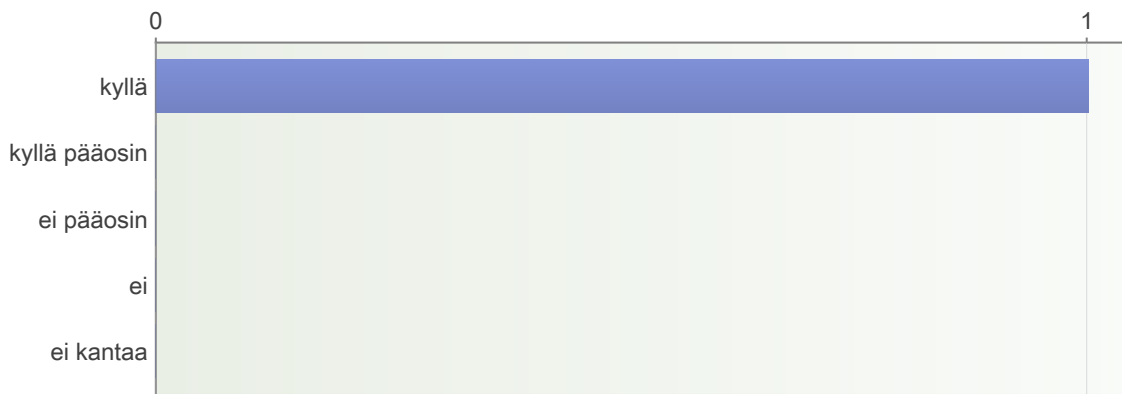
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelman tekemisessä edellytetään kaikkien toimijoiden mukanaoloa suunnitelman laatimisessa. Tämä voi aiheuttaa merkittäviä viiveitä päätöksenteossa ja sitä kautta asiakkaan oikeudet voivat olla uhattuina.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

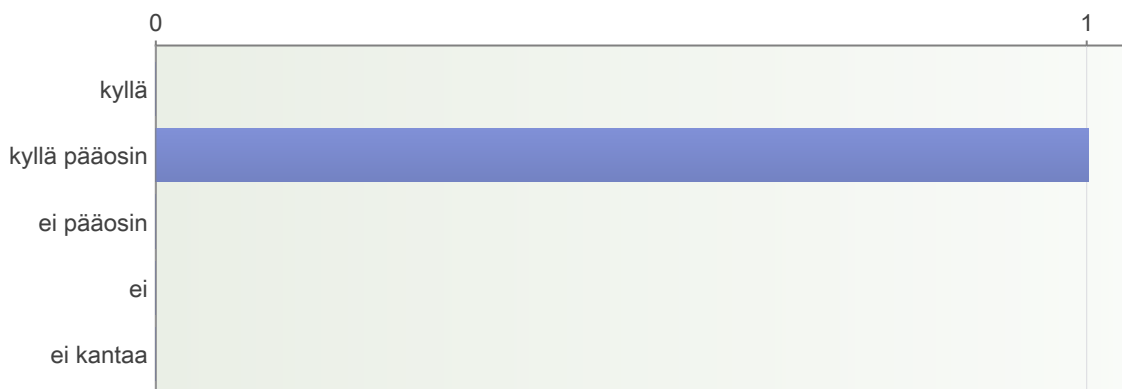

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

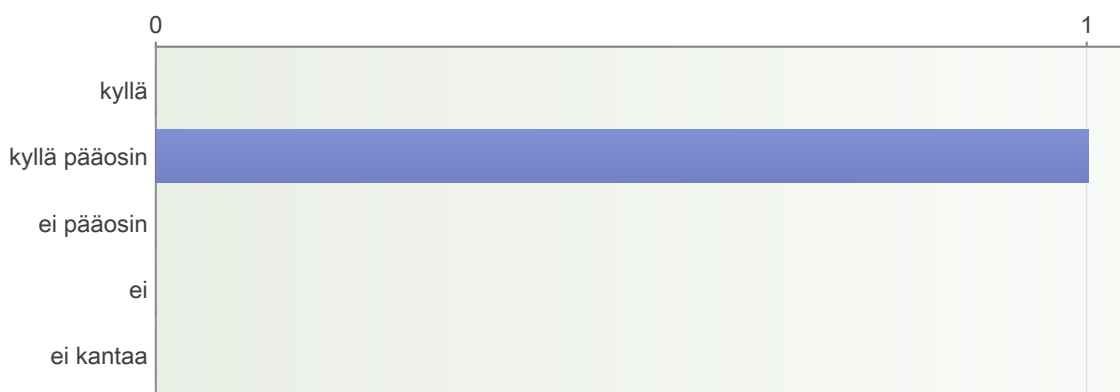
52. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienet ja keskiuuret palveluntuottajat voivat joutua eriarvoiseen asemaan hyvin tarkkojen kriteerien ollessa laissa.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

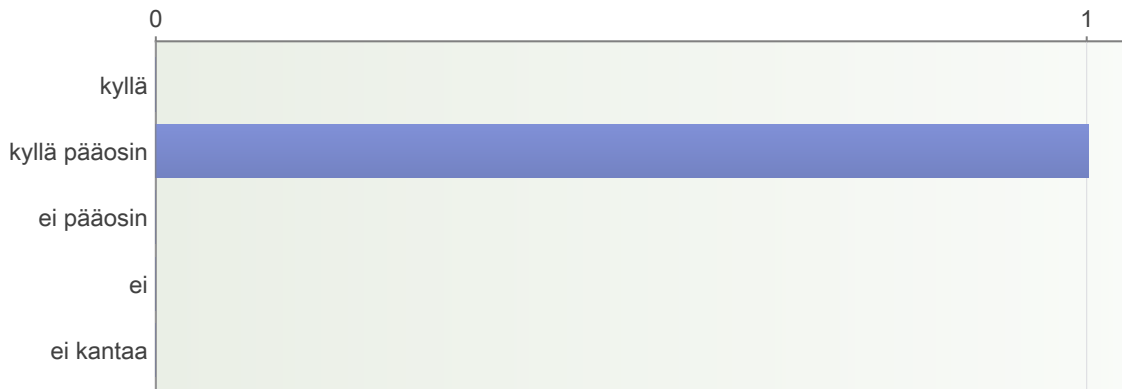
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

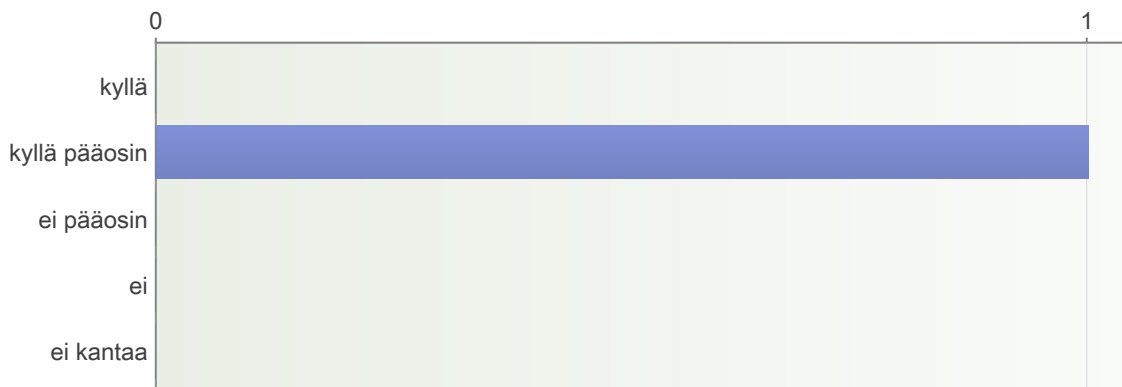
58. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palvelujen turvaaminen tulisi ottaa ensisijaiseksi maksujärjestelmässä. Palveluntuottajien ei tule voida valikoida asiakkaitaan.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

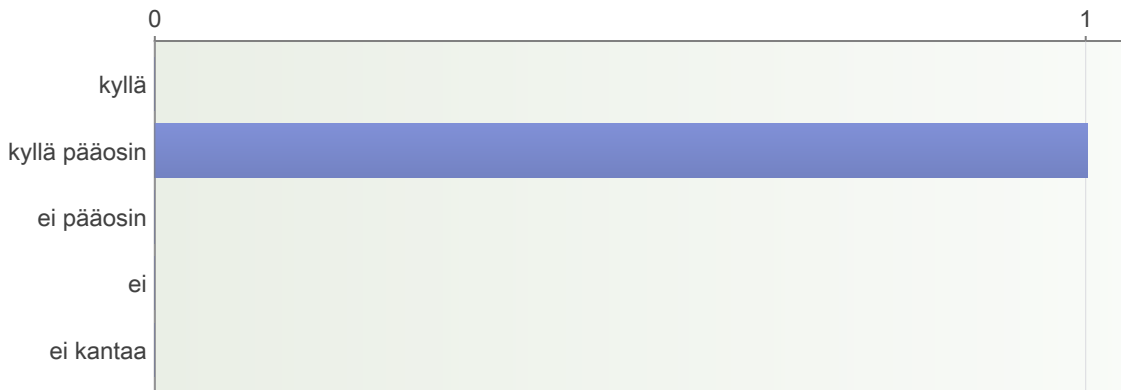

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

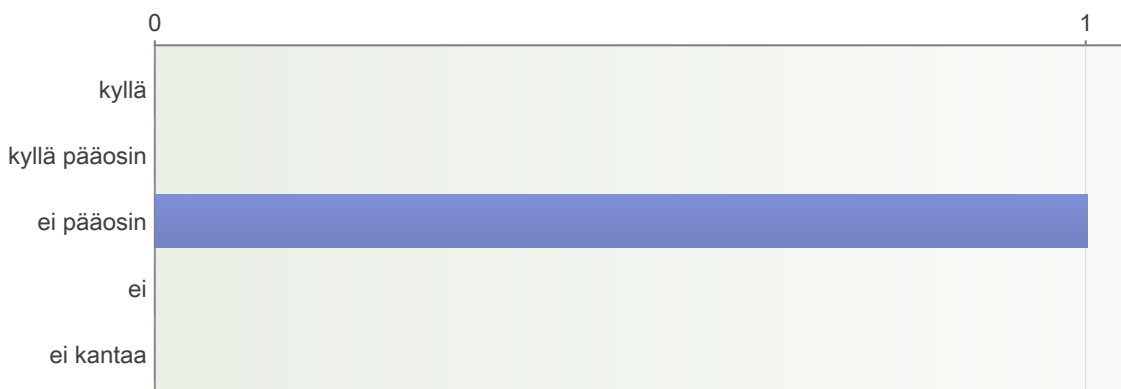
62. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten toimijoiden asema on uhattuna nyt esillä olevassa lakiluonnoksessa. Pienet tuottajat voisivat käytännössä toimia vain alihankkijoina ja suurten konsernien pyrkimys lienee saada mahdollisimman suuri osa palveluista omaan tuotantoon. Pienten palvelutuottajien kustannukset esim. tietojärjestelmistä nousevat kohtuuttomiksi.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

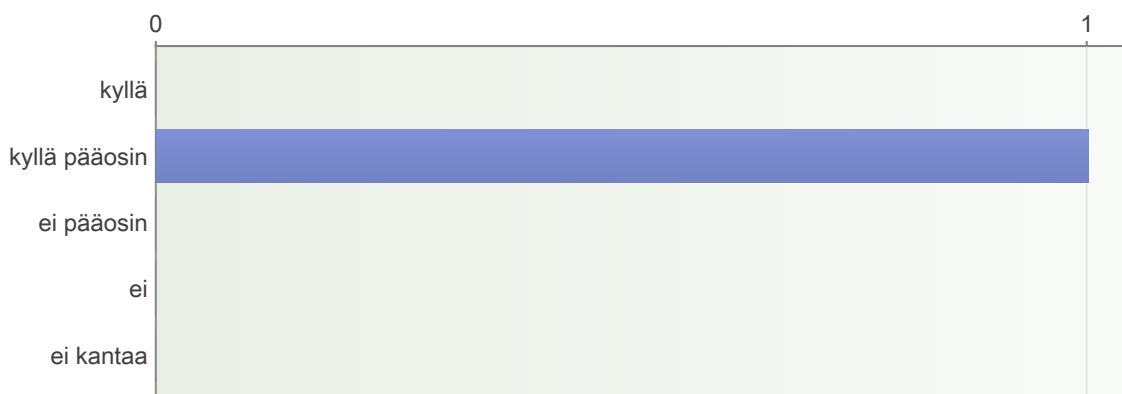
64. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Riski palvelukatkosiin on suuri. Erityisesti henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto ”yhdessä yössä” voi aiheuttaa merkittävän riskin. Kunnilla on maakunnille siirtyviä sopimuksia palvelujen tuottamisesta, joten asiaan sisältyy myös taloudellinen riski kaksinkertaisista kustannuksista. Eriaikainen voimaantulo henkilökohtaiselle budjetille ja asiakassetelille on ongelmallinen.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

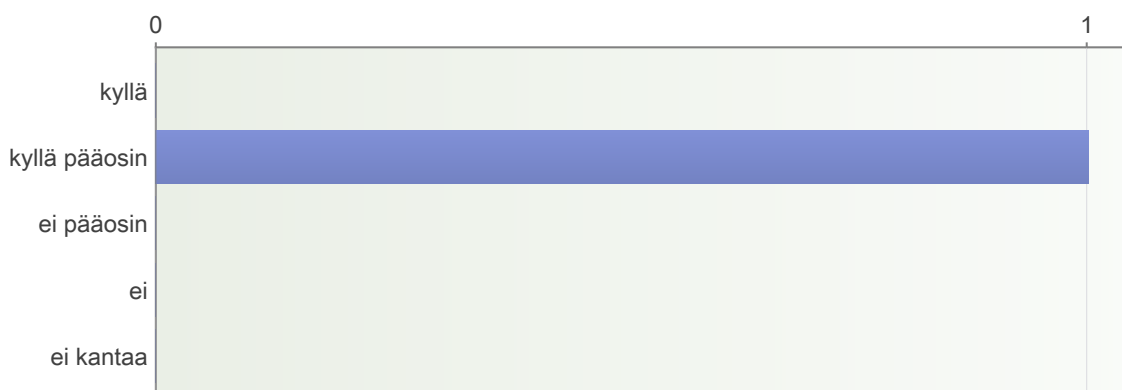
66. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Porrastettu voimaantulo vähentää riskiä.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

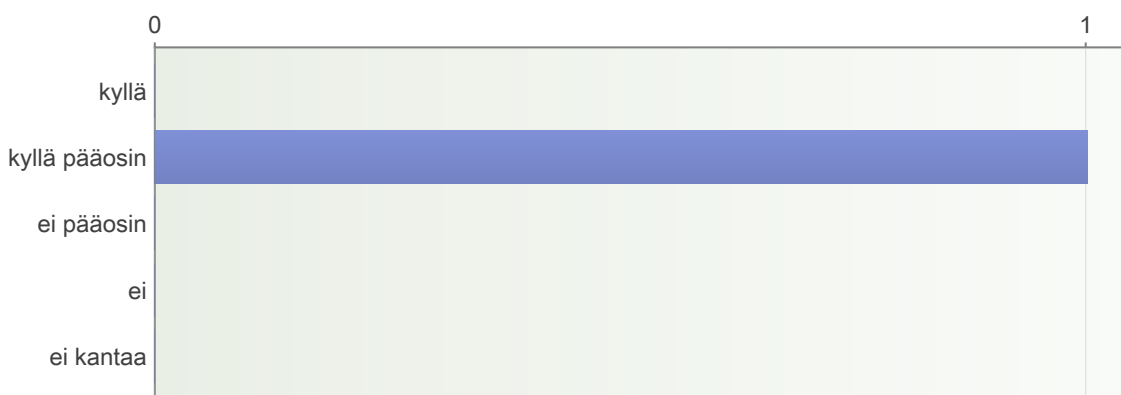
68. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suunhoidon saaminen palvelujärjestelmän piiriin on tärkeää terveyden ja tasa-arvon kannalta. Nyt suuri osa palvelusta aikuisväestölle on Kelan korvaamaa ja asiakasmaksut myös julkisessa palvelussa ovat korkeat. Tämä on este palvelujen käyttämiseen ja aiheuttaa suuren riskin sekä kansanterveyden että hyvinvoinnin kannalta. Kustannukset tulevat väistämättä kasvamaan.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

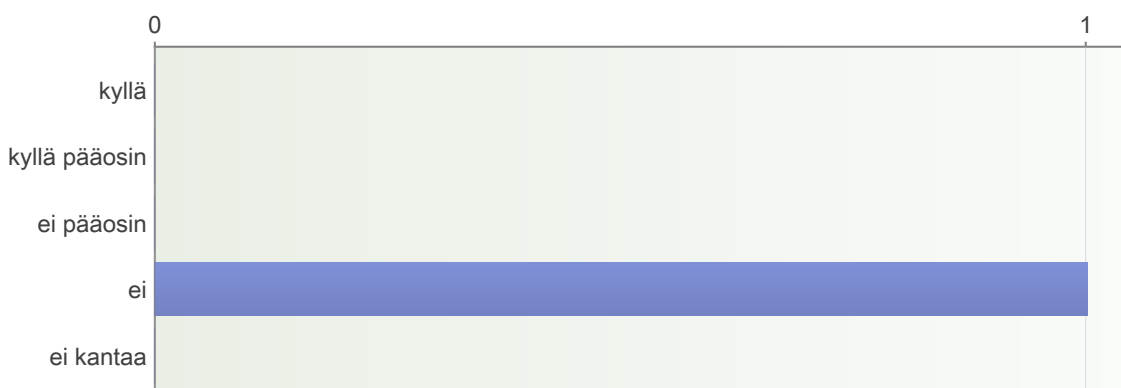
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten palveluntuottajien tilannetta lakiesitys ei turvaa.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

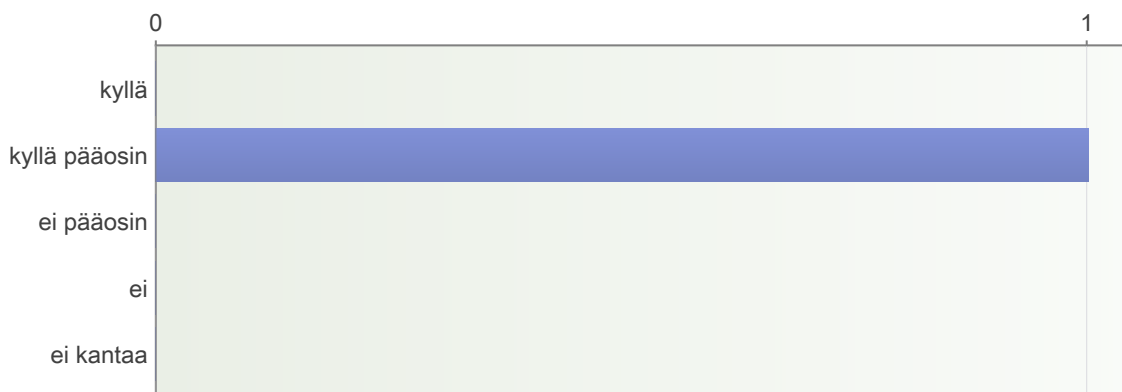
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienille toimijoille edellytykset voivat olla taloudellisesti liian raskaat. Pienillä toimijoilla ei ole riittävästi henkilökuntaa hallinnon tarvitsemaan kehittämistyöhön, tietojärjestelmien hankkimiseen, seurantatietojen kokoamiseen jne. Palvelutuotanto tulee keskittymään isoille konserneille.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien näkökulmasta arviointia ei ole tehty riittävästi. Kuntien talouden rakenne muuttuu ja myös kiinteistöriskit voivat realisoitua. Vaikutukset kuntaeläkkeiden osalta ovat vielä arvailujen varassa, samoin kuntien takauksiin liittyvät vastuut ja esim. kuntien lainanoton hinnan kehitys tulevaisuudessa.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kiinteistöriskiä ei ole samalla tavalla kuin kuntien toiminnassa. Maakunnan liikelaitoksen toiminta tulevaisuudessa vaikuttaa palvelujen tuottamiseen merkittävästi.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.